

Bogdan Constantin DOGARU

JUSTIȚIA DIN JUDEȚUL VRANCEA ÎN ULTIMUL DECENIU AL RĂGIMULUI COMUNIST

THE JUSTICE IN VRANCEA COUNTY IN THE LAST DECADE OF THE COMMUNIST REGIME

Abstract: Along with the political police (Securitate) and the Militia, the civil justice system was a basic instrument through which the communist regime in Romania exercised repression in Vrancea County. Many people were convicted of activities that the communist regime considered illegal: abortions, possession of small amounts of precious metals and currency, speculating (trade being restricted), butchering domestic animals for food.

Etichete: comunist, justiție, Vrancea, represiune.

Keywords: communist, justice, Vrancea, repression.

Judecătorii și procurorii din perioada comunistă au reprezentat, alături de angajații din Miliție și Securitate, principalele instrumente prin care regimul dictatorial al lui Nicolae Ceaușescu a implementat prevederile represive ale legislației penale care încălca sau limita drepturile și libertățile omului.

Conform Legii nr. 58/26 decembrie 1968 pentru organizarea judecătorească, art. 42, președinții tribunalelor județene, judecătorii acestor tribunale precum și judecătorii de la judecătorii trebuiau să fie aleși și revocați de consiliile populare județene, la propunerea ministrului Justiției. Se lăsa impresia că justiția se afla permanent în slujba poporului care își alegea, chipurile, în mod democratic magistrații prin intermediul reprezentanților săi, deputați în consiliile populare județene. Alegerile se făceau pe durata mandatului consiliului popular (care era de 5 ani),

cei aleși urmând a-și exercita atribuțiile până la efectuarea unor noi alegeri de președinți și judecători. La art. 45 se prevedea că, pentru a fi ales judecător la judecătoria, candidatul trebuia să promoveze examenul de capacitate (după 2 ani de stagiatură) sau să aibă o vechime ca jurist, notar sau avocat de cel puțin 5 ani. Pentru funcțiile de conducere se cerea o vechime în magistratură de 5, respectiv 7 ani pentru vicepreședinte sau președinte de judecătoria și de 9, respectiv 10 ani pentru vicepreședinte sau președinte de tribunal județean (art. 46)¹.

Cât privește Legea nr. 60/1968 pentru organizarea și funcționarea Procuraturii R.S.R., aceasta stipula la art. 45 că procurorii șefi ai județelor erau aleși în funcție și revocați de consiliile populare județene, la propunerea procurorului general. Procurorii șefi de județe erau aleși pe durata mandatului consiliului popular (5 ani) și activau până la alegerea noilor procurori șefi. Ceilalți procurori de la procuraturile județene și locale erau numiți și revocați direct de procurorul general al R.S.R. (art. 46). Stagiul de practică al noilor intrați în procuratură era de 2 ani iar vechimea pentru a intra în procuratură era tot de 2 ani ca jurist, notar, avocat etc.²

În legile prezentate mai sus nu se menționa nimic despre rolul Partidului Comunist în actul de înlăptuire al justiției în România. Și totuși, la **art. 102 al Constituției din 1965** (completată și republicată în 1986), se consemna că prin activitatea de judecată, **tribunalele și judecătoriile apără orânduirea socialistă iar în art. 112 se specifica că organele Procuraturii R.S.R. vegheau la apărarea orânduirii socialiste**³. Iar principalul centru de putere, principalul exponent al orânduirii socialiste în România era P.C.R. De asemenea, în Codul Penal al R.S.R. din 1968 (art. 166 – 167) se preciza că propaganda împotriva orânduirii socialiste se pedepsea cu închisoarea de la 5 la 15 ani iar complotul pentru schimbarea orânduirii socialiste se pedepsea cu închisoare de la 15 la 20 de ani și confiscarea parțială a averii⁴.

¹ *** *Legea 58/26 decembrie 1968 pentru organizarea judecătorească*, publicată în „Buletinul Oficial al R.S.R.” nr. 169 din 27 decembrie 1968.

² *** *Legea 60/26 decembrie 1968 pentru organizarea și funcționarea Procuraturii R.S.R.*, publicată în „Buletinul Oficial al R.S.R.” nr. 169 din 27 decembrie 1968.

³ *** *Constituția R.S.R. din 1965*, modificată, completată și republicată în „Buletinul Oficial al R.S.R.” nr. 65 din 29 octombrie 1986.

⁴ *** *Codul Penal al R.S.R. din 21 iunie 1968*, publicat în „Buletinul Oficial al R.S.R.” nr. 79 – 79 bis din 21 iunie 1968.

Una din pârghiile principale prin care regimul comunist a căutat să controleze justiția din Vrancea a fost Sectorul pentru Probleme Speciale din cadrul Comitetului Județean Vrancea al P.C.R. care dirija și controla organizațiile de Partid ale Armatei, Securității, Miliției precum și pe cele ale Tribunalului Vrancea, Judecătoriilor Panciu și Focșani, Procuraturii Județene Vrancea, Procuraturilor Locale Panciu și Focșani, Colegiului Avocaților.

În afară de Sectorul pentru Probleme Speciale controlul asupra magistraților se exercita și prin intermediul Sectorului de Cadre al Comitetului Județean vrancea al P.C.R. având în vedere faptul că marea majoritate a acestora erau membri de Partid, unii având chiar și funcții de conducere în organizațiile din care făceau parte.

La 26 septembrie 1989 a avut loc adunarea generală a membrilor Organizației P.C.R. Justiție – Focșani la care au participat 24 de angajați ai Tribunalului Vrancea, Judecătoriei Focșani și Notariatului de Stat Vrancea: Anghelache Enache, Boboc Constantin, Clim Ancuța, Ciurea Iosefina, Celmare Liviu Ioan, Chitroceanu Gh., Chelaru Doina, Felea Anton, Hărăbor Dorel, Jelea Doina, Lupușor Ion, Manole Victoria, Onose Maria, Roșu Sonia, Santa Cornelia, Salanti Maria, Teodorescu Cristian, Teodorescu Vasile, Țugui Ana, Tănase Rodica, Turcan Nicușor, Vraciu Nicolae, Zaharia Florentina și Mărmureanu Emilia. Cu acest prilej au fost aleși cei trei membri ai Biroului Organizației de Bază: judecătoarea Salanti Maria – secretar B.O.B., notarul Tănase Rodica – secretar adjunct pe probleme organizatorice și judecătoarea Jelea Doina – secretar adjunct cu propaganda. Ca delegat al Organizației P.C.R. Justiție Focșani la Conferința Municipală de Partid a fost aleasă judecătoarea Zaharia Florentina cu 22 de voturi⁵.

Două zile mai târziu, la 28 septembrie 1989, douăzeci de lucrători de la Procuratura Locală Focșani și Procuratura Județeană Vrancea (Balaș Alexandru, Buruiană Dragomir, Boștiog Nicolae, Caștu Vasile, Călin Dumitru, Dragomirescu Ion, Ioniță Nicolae, Iacob Nicolae, Lefter Ion, Mihăilă Gheorghe, Neamțu Valerian, Oancea Gheorghe, Popoiu Nicolae, Popescu Ion, Raneti Maria, Lungu Alexandru, Santa Atilla, Strună Gigi, Sandu Nicolae, Săraru Ion) întruniți în adunarea generală a Organizației de Bază a P.C.R. Procuratură – Focșani au ales prin vot

⁵ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Municipal Focșani al P.C.R.*, ds. 58/1989, f. 25 și 50-51.

pe cei 3 membri ai Biroului Organizației de Bază: procurorul Popescu Ion – secretar B.O.B., procurorul Santa Atilla – secretar adjunct pe probleme organizatorice și procurorul Strună Gigi – secretar adjunct cu propaganda⁶.

Sectorul pentru Probleme Militare și de Justiție exercitată o intervenție și o supraveghere directă asupra organelor de justiție. În planul de muncă pe 1987, reprezentanții Sectorului pentru Probleme Speciale, Păroiu Sandu – șef sector și Zaharia Florentina erau însărcinați a „verifica modul cum organele de justiție, procuratură și miliție se ocupă de pregătirea și desfășurarea proceselor cu publicitate mărită la fața locului”.

Controlul Partidului asupra justiției era total. Chiar și Filiala din Vrancea a Asociației Juriștilor funcționa și acționa ca o anexă a Sectorului pentru Probleme Speciale prin intermediul acesteia fiind coordonate și dirijate comisiile de judecată din întreprinderi și administrația locală care analizau abaterile disciplinare ale salariaților și conflictele și divergențele iscate între diverși cetățeni. În același document se menționa faptul că „prin Asociația Juriștilor – Filiala Vrancea vom ajuta consiliile oamenilor muncii din unitățile economice și birourile executive ale consiliilor populare pentru organizarea instruirii comisiilor de judecată pe probleme metodologice de lucru, competențe și responsabilități, în care sens fiecare jurist va răspunde de câte o comisie de judecată”.

Implicarea Partidului Comunist Român în aparatul de justiție era una directă. Funcțiile de conducere, la nivelul Tribunalului Vrancea și Judecătoriilor Focșani și Panciu erau ocupate de magistrați numiți prin hotărâri ale Secretariatului Comitetului Județean Vrancea al P.C.R. Spre exemplu, în ședința din 27 noiembrie 1987, Secretariatul Comitetului Județean Vrancea al P.C.R., în frunte cu primul secretar Niculina Moraru a hotărât numirea judecătorului Chitroceanu Gheorghită în funcția de președinte al Judecătoriei Focșani. **Chitroceanu Gheorghită**, după ce a terminat Liceul „Ioan Slavici” din Panciu în 1969, s-a încadrat ca suplinitor la Școala Generală din Comuna Câmpuri transferându-se după un an

⁶ *Ibidem*, ds. 74/1989, f. 1-2 și 22-23.

⁷ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R.*, ds. 44/1984, f. 5.

ca director la Școala Generală din Lepșa (Tulnici). Din 1971 a urmat cursurile Facultății de Drept din Iași pe care le-a terminat în 1975 fiind repartizat ca judecător la Judecătoria Panciu până în 1985 când este numit ca magistrat la Focșani. Membru de Partid din 1973 a absolvit cursurile Universității Politice și de Conducere, desfășurând o intensă „activitate obștească”: 1973 – 1975 vicepreședinte pe probleme sociale în cadrul Asociației Studenților, 1975 – 1976 organizator de grupă sindicală, 1976 – 1977 secretar adjunct cu probleme organizatorice, 1977 – 1985 secretar al Biroului Organizației de Bază a P.C.R. de la Judecătoria Panciu⁸.

În aceeași ședință din 27 noiembrie 1987, Secretariatul P.C.R. Vrancea a hotărât numirea judecătorului Felea Anton (președinte al Judecătoriei Focșani) în funcția de vicepreședinte al Tribunalului Vrancea⁹. **Felea Anton**, după absolvirea liceului teoretic din Galați, a lucrat ca muncitor la C.T.L. – P.T.T.R. Galați (1954-1955) apoi s-a încadrat ca învățător la Școala Generală din Bozia până în 1957 când este încorporat pentru satisfacerea stagiului militar. După armată, în perioada 1958 – 1960, a fost secretar la Tribunalul Popular al Raionului Tecuci apoi a frecventat cursurile Facultății de Drept din Iași pe care a terminat-o în 1965. La 1 septembrie 1965 a fost numit judecător stagiar la Tribunalul Popular al Raionului Focșani, a ajuns judecător definitiv la 1967, în februarie 1968 a fost încadrat la Judecătoria Focșani iar în martie 1976 a fost promovat judecător la Tribunalul Vrancea. La 5 noiembrie 1984 a fost desemnat să ocupe funcția de președinte al Judecătoriei Focșani. Membru P.C.R. din 1968¹⁰.

Dacă numirea magistraților în funcții de conducere se făcea prin hotărâri ale secretariatelor comitetelor județene de Partid, **alegerea și eliberarea din funcție a judecătorilor precum și a procurorilor șefi de procuraturi locale și județene se făceau prin hotărâri ale consiliilor populare județene, la propunerea ministrului Justiției**. Astfel, Balaș Alexandru a fost ales procuror șef al Județului Vrancea prin Hotărârile nr. 20 din 28 decembrie 1979 și nr. 31 din 4 iulie 1980 ale Consiliului Popular al Județului Vrancea. **Balaș Alexandru**,

⁸ *Idem*, fond Comitetul Județean Vrancea al P.C.R – Cadre, litera C, ds. 226, f. 2 și 4.

⁹ *Ibidem*, litera F, ds. 360, f. 5.

¹⁰ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Consiliul Județean Vrancea – Secretariat*, ds. 765/1984, f. 40 și 42-43.

membru P.C.R. din 1962, urmase cursurile Școlii de Ofițeri Tehnici de Aviație „Traian Vuia” din Mediaș până în 1958 când a fost trecut în rezervă cu gradul de plutonier, cu ocazia reducerii efectivelor. În intervalul 1958 – 1959 a ocupat funcția de secretar și executor judecătoresc la Tribunalul Popular al Raionului Câmpulung Moldovenesc apoi s-a înscris la Facultatea de Drept din Iași pe care a terminat-o în 1964, ajungând apoi procuror la Procuratura din Câmpulung Moldovenesc. Datorită rezultatelor bune obținute pe linie de serviciu a fost promovat procuror șef adjunct la Procuratura Județeană Bacău, la 10 aprilie 1976, apoi procuror șef la Procuratura Județeană Vrancea. Membru P.C.R. din 1962, Alexandru Balaș a absolvit Universitatea Politică și de Conducere precum și cursul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din justiție și procuratură organizate de Academia „Ștefan Gheorghiu” dar și cursurile postuniversitare de pe lângă Facultatea de Drept din Iași¹¹.

La 20 februarie 1989, ministrul Justiției, Maria Bobu trimitea o adresă președintei Consiliului Popular al Județului Vrancea, Niculina Moraru prin care o ruga să supună aprobării propunerea de eliberare din funcția de judecător a tovarășilor Hrapciuc Dumitru de la Tribunalul Județean Vrancea, cu data de 1 decembrie 1988 și Iancu Vasile de la Judecătoria Panciu cu data de 1 martie 1989, fiind pensionați pentru limită de vârstă¹². Printr-o altă adresă înregistrată la Consiliul Popular al Județului Vrancea în data de 31 martie 1989, în temeiul prevederilor art. 17 din Legea 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare și art. 42, 65 și 66 din Legea 58/1968 pentru organizarea judecătorească, ministrul Justiției solicita aprobarea pentru unele eliberări și alegeri în funcția de judecător la instanțele din Vrancea, începând cu data de 1 aprilie 1989. Se propunea eliberarea din funcție a lui Apostol Spirea de la Judecătoria Panciu pentru pensionare la limita de vârstă și a numitei Jelea Doina de la Judecătoria Focșani în vederea alegerii sale la Tribunalul Vrancea, în postul rămas liber în urma decesului judecătorului Dragnea Constantin la 6 martie 1989. Totodată se propunea să fie aleși 3 magistrați: Jelea Doina la Tribunalul Vrancea, Hărăbor Dorel și Vraciu Nicolae, ambii la Judecătoria Focșani

¹¹ *Ibidem*, ds. 386/1979, f. 89 și 91 și ds. 548/1980, f. 124 și 126.

¹² *Ibidem*, ds. 1009/1989, f. 47.

în posturi vacante¹³. Toate propunerile au fost aprobate prin Hotărârea Consiliului Popular al Județului Vrancea nr. 15 din 29 martie 1989¹⁴.

De regulă absolvenții facultăților de drept se angajau o perioadă ca juriști și consilieri juridici în diverse întreprinderi socialiste și instituții sau ca personal auxiliar la instanțe sau notari, apoi erau numiți în funcțiile de judecători. Și avem multe exemple în acest sens.

Ciuta Stelian, neîncadrat politic, după ce a frecventat cursurile de zi ale Facultății de Drept din Iași, în perioada 1956 – 1960, a fost încadrat pe funcția de inspector cu probleme ale administrației de stat la Sfatul Popular Raional Panciu unde a lucrat până în decembrie 1962, apoi, până la 1 ianuarie 1969 a fost succesiv executor judecătoresc la Tribunalul Popular Raional Panciu și Judecătoria Focșani. La 1 ianuarie 1969 a fost numit judecător stagiar la Judecătoria Focșani, apoi judecător definitiv la Judecătoria Focșani apoi la Tribunalul Vrancea (din martie 1978)¹⁵.

Zaharia Florentina-Dora-Emilia după ce a terminat în 1960 Facultatea de Drept din Iași a ocupat următoarele funcții: metodist la Casa de Cultură a Raionului Hârlău apoi directoare a Casei de Cultură a Raionului Panciu (1 iunie 1961 – 7 septembrie 1963), notar stagiar la Notariatul de Stat al Raionului Panciu (7 septembrie 1963 – 16 decembrie 1965), președintă a Comitetului Raional al Femeilor Panciu (16 decembrie 1965 – 20 octombrie 1967), judecător la Tribunalul Raional Panciu (20 octombrie 1967 – 17 februarie 1968) apoi la Judecătoria Focșani (17 februarie 1968 – 13 septembrie 1974) și la Tribunalul Județean Vrancea. Revine în martie 1978 ca președintă la Judecătoria Focșani.

Membră P.C.R. din 1962, a absolvit Facultatea de marxism-leninism de 4 ani și cursurile postuniversitare ale Facultății de Drept din Iași. Începând din 1971 a fost aleasă succesiv în Biroul Organizației de Bază al PCR-Judecătoria Focșani, răspunzând, conform fișei sale din 14 martie 1978, de „resortul propagandei, fiind și lector al Cabinetului județean de Partid¹⁶”

¹³ *Ibidem*, f. 48.

¹⁴ *Ibidem*, f. 46.

¹⁵ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Consiliul Județean Vrancea – Secretariat*, ds. 493/1978, f. 54 și 56.

¹⁶ *Ibidem*, f. 54 și 57.

Fendrihan Doinița, membră a U.T.C. din 1967, absolventă a Facultății de Drept din Iași la 1976, a fost repartizată și încadrată ca jurisconsult stagiar la Filiala Vrancea a Băncii Naționale a R.S.R. unde a activat în perioada 5 august 1976 – 1 iulie 1977 după care a fost încadrată ca judecător stagiar, apoi ca judecător definitiv (din decembrie 1979) la Judecătoria Focșani¹⁷.

Hărăbor Dorel, după ce a satisfăcut stagiul militar la o subunitate de grăniceri de la Galați, a finalizat cursurile Facultății de Drept din Iași în 1979 (fără frecvență). Înainte de a intra în magistratură, a fost încadrat ca inspector la Secția control administrație locală de stat și secretariat din cadrul Consiliului Popular Județean Vrancea (9 septembrie 1979 – 9 ianuarie 1980) și, ulterior, până în aprilie 1989 ca jurisconsult la Uniunea Județeană a Cooperativelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor Vrancea – Focșani. A intrat în P.C.R. în 1988. La 21 martie 1989, fiind testat sub aspectul pregătirii sale și față de răspunsurile date la problemele puse în discuție, Comisia de examinare a Ministerului Justiției a apreciat că întrunește condițiile cerute pentru a fi ales în funcția de judecător de judecătorie. Ca avere posedea un autoturism Dacia 1300 și o casă compusă din 3 camere în comuna Vulturii (Vrancea)¹⁸.

Vraciu Nicolae, după ce a satisfăcut stagiul militar la U.M. 01252 Sibiu (până în februarie 1974) s-a angajat ca preparator de făinuri la Întreprinderile pentru producerea nutrețurilor combinate din Râmnicu Sărat (1974 – 1975) și Focșani (1975 – 1982). Concomitent a urmat și cursurile la fără frecvență ale Facultății de Drept din Iași (1977 – 1982). De la 11 octombrie 1982 și până în aprilie 1989 a fost încadrat în funcția de jurisconsult la Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială Vrancea – Focșani. A devenit membru P.C.R. în 1975, în martie 1989 figurând ca secretar al Organizației de Bază nr. 1 din întreprindere, „desfășurând o activitate bună, pentru întărirea disciplinei, a creșterii aportului comuniștilor în îndeplinirea tuturor sarcinilor ce le revin¹⁹”.

¹⁷ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Consiliul Județean Vrancea – Secretariat*, ds. 386/1979, f. 98-99.

¹⁸ *Ibidem*, ds.1009/1989, f. 49.

¹⁹ *Ibidem*, f. 51.

Celmare Liviu-Ioan, după absolvirea Facultății de Drept din Iași în anul 1977 a fost încadrat până la 1 martie 1989 în funcția de consilier juridic la Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Vrancea. Începând cu data de 1 martie 1989 a fost numit judecător la Judecătoria Focșani. A intrat în P.C.R. în 1982 iar în 1989 urma cursurile Universității Politice și de Conducere (anul II)²⁰.

Țugui Ana, după absolvirea liceului în perioada 1973 - 1978 a ocupat succesiv funcția de grefier la Judecătoriile Cîmpulung-Moldovenesc (Suceava) și Gheorghe Gheorghiu-Dej (astăzi Onești, în Județul Bacău), timp în care a urmat și cursurile la fără frecvență ale Facultății de Drept din Iași, promovând examenul de diplomă în sesiunea din iunie 1978. De la 23 octombrie 1978 și până la 1 septembrie 1981 a activat ca jurisconsult la ICSMI din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej (Bacău). La 30 noiembrie 1981 a fost încadrată judecător stagiar la Judecătoria Focșani, fiind numită apoi judecător definitiv la 1 decembrie 1983, după promovarea examenului de capacitate în noiembrie 1983²¹.

Strătulat Vergile, după ce a absolvit în 1973 cursurile Liceului Teoretic „Ioan Slavici” din Panciu, a fost încadrat contabil la C.A.P. Țifești (1973 - 1975). În perioada 1975 - 1979 a absolvit cursurile de zi ale Facultății de Drept din București după care a fost repartizat jurisconsult stagiar la Combinatul de Hârtie și Celuloză Adjud (1 august - 15 octombrie 1979), apoi a fost încadrat ca judecător stagiar la Judecătoria Panciu, devenind judecător definitiv în decembrie 1981. Membru P.C.R. din 1975²².

Teodorescu Vasile, după absolvirea cursurilor Facultății de Drept din Iași, la fără frecvență, în perioada 1968 - 1973, s-a încadrat ca jurisconsult la la I.S.E.H. Focșani până în iunie 1976 când s-a transferat ca judecător la Judecătoria Focșani unde a lucrat până în iunie 1985 când a fost promovat ca magistrat la Tribunalul Județean Vrancea,

²⁰ *Ibidem*, f. 53-54.

²¹ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Consiliul Județean Vrancea - Secretariat*, ds. 762/1984, f. 80-82.

²² *Ibidem*, ds. 673/1982, f. 131.

fiind atestat în această funcție și în noiembrie 1988. Membru P.C.R. din 1964 și președinte al Sindicatului Justiția din Vrancea din 1983²³.

Nu toți absolvenții de drept ocupau înainte de a intra în magistratură funcții de juriști în diverse întreprinderi sau instituții. Unii se angajau direct ca judecători stagieri precum a făcut și Buruiană Adriana – Sonia (Roșu Sonia). După finalizarea cursurilor de la Facultatea de Drept din Iași aceasta s-a încadrat, la 1 august 1978, direct ca judecător stagiar la Judecătoria Focșani devenind magistrat definitiv la 27 decembrie 1980. Membră a U.T.C. a intrat apoi în P.C.R. în 1977²⁴.

La rândul său, **Alexandru Trufin** după ce s-a înscris în 1953 la Institutul de Științe Economice din București pe care l-a urmat timp de 2 ani, s-a transferat la Facultatea de Drept din Iași pe care a absolvit – o în 1958 după care a intrat direct în magistratură activând ca judecător, până în 1966, la mai multe instanțe din Regiunea Suceava. În 1966 s-a transferat pe postul de jurisconsult la Fabrica de Ciment Bicz unde a lucrat până în 1968 când s-a încadrat ca judecător la Judecătoria Focșani. Membru P.C.R. din 1964. În martie 1980 figura ca magistrat la aceeași instanță²⁵.

Unii judecători părăseau magistratura pentru a lucra în avocatură. Este și cazul numitului Plugaru Constantin, judecător la Tribunalul Județean Vrancea care la 1 februarie 1984 a trecut ca avocat definitiv la Colegiul de Avocați al Județului Vrancea, cu repartizare la B.C.A.J. Panciu²⁶.

Anual, Tribunalul județean și Procuratura județeană trimiteau Consiliului Popular al Județului Vrancea dări de seamă privind activitatea desfășurată. În darea de seamă pe anul 1981, semnată de președintele Tribunalului Vrancea, Dumitru Cristea, se arăta că numărul infracțiunilor crescuse destul de mult comparativ cu anul 1980: ultraj contra bunelor moravuri (200%), avort (147%), ultraj (84,6%), ucidere din culpă datorită accidentelor de circulație (70%), furt în dauna avutului obștesc (57%), delapidare (52%), furt în dauna

²³ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R. – Cadre*, litera T, ds. 905, f. 2 și 10.

²⁴ *Idem*, fond *Consiliul Județean Vrancea – Secretariat*, ds. 549/1980, f. 84-87.

²⁵ *Idem*, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R. – Cadre*, litera T, ds. 908, f. 2.

²⁶ *Idem*, fond *Consiliul Județean Vrancea – Secretariat*, ds. 763/1984, f. 46.

avutului personal (37%), abandon de familie (23,9%), speculă (22%)²⁷. Creșterea infraționalității era atestată și de raportul Procuraturii Județene pe 1981, înaintat Consiliului Popular (document semnat de procurorul șef Alexandru Balaș): circulația mărfurilor – 86 de inculpați (față de 77 în 1980), cooperatia meșteșugărească – 13 inculpați (față de 11 în anul precedent), furt în dauna avutului personal – 164 de inculpați (față de 35 în 1980), abandon de familie – 86 de inculpați (față de 76 în 1980), ultraj – 34 de inculpați (față de 18 în 1980), avort – 48 de inculpați (față de 8 în 1980), accidente mortale de circulație – 14 inculpați (față de 11 în 1980). Chiar dacă la câteva genuri de infracțiuni s-a înregistrat o ușoară scădere (de exemplu 67 de inculpați minori în 1981 față de 71 în 1980) totuși, per total, se putea constata o creștere accentuată a infraționalității²⁸.

Uneori **judcătorii comuniști făceau exces de zel** în pronunțarea sentințelor transformând amenzile contravenționale aplicate de organele de miliție în condamnări penale la 30 de zile de închisoare. Un caz elocvent este cel al judecătorului Al. Trufin de la Judecătoria Focșani care a pronunțat astfel de sentințe abuzive în 4 cazuri, situația fiind constatată de inspectorii din cadrul Direcției de organizare, control, personal și învățământ din Ministerul Justiției veniți în control la instanțele din Vrancea. Greșelile au fost îndreptate prin utilizarea căii neprocedurale a reexaminării iar Tribunalul Județean Vrancea a sesizat consiliul disciplinar, la 21 aprilie 1982, pentru a investiga faptele judecătorului Al. Trufin²⁹.

Exces de zel făceau și unii procurori. Într-un raport de control întocmit de un colectiv de procurori inspectori din cadrul Direcției a V – a a Procuraturii Generale, în urma verificărilor întreprinse la unitățile de procuratură din Vrancea, în perioada 7 – 28 martie 1988, se consemnau următoarele: „s-a reținut ca imputabilă achitarea inculpatului State Ionel trimis în judecată de procurorul Toader Tudorel de la Procuratura Locală Panciu pentru infracțiunea de speculă. În speță inculpatul, împreună cu soția lui, au cumpărat pentru nevoile familiale o vacă ce avea un vițel după care au vândut vițelul de care nu aveau

²⁷ *Ibidem*, ds. 674/1982, f. 35.

²⁸ *Ibidem*, f. 38.

²⁹ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R.*, ds. 38/1982, f. 112 și 118.

nevoie. Tribunalul județean, prin decizia penală nr. 520 din 17 iulie 1987 a dispus achitarea, apreciind că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii susmenționate. Pentru lipsa constatată procurorul a fost criticat în cadrul ședinței de analiză a soluțiilor³⁰.

Comerțul liber era îngrădit în epoca comunistă prin faptul că erau fixate prețuri maxime prin mercurial. Cei care îndrăzneau să practice comerțul liber suportau rigorile prevederilor legale. Astfel, prin dosarul penal nr. 931/P/1983, cetățeanul Nădrag Barbu din comuna Ciobanu, Jud. Constanța a fost trimis în judecată de către Procuratura Locală Focșani, „în stare de arest după procedura specială” pentru faptul că în ziua de 15 iunie 1983 a vândut în Oborul Focșani un număr de 6 purcei cu suprapreț, între 1200-1800 lei bucata, încasând suma totală de 8000 de lei. Prin sentința penală nr. 398/1983 inculpatul a fost condamnat la un an de închisoare cu executare prin muncă³¹.

La rândul său, Tudose Tudorache a fost trimis în judecată în stare de arest de procurorii vrânceni pentru că, la data de 31.08.1983, a vândut doi saci cu porumb în greutate totală de 148 kg cu depășirea prețului de mercurial (dosar penal nr. 1375/P/1983 instrumentat de organele procuraturii)³².

Așa-zisele cazuri de combatere a speculei prin îngrădirea comerțului liber au fost popularizate de procurori chiar în presa locală comunistă. În numărul din 10 septembrie 1983 al ziarului Milcovul procurorul Negoiescu Ion a publicat articolul „Legea trebuie respectată” în care a prezentat faptele de speculă comise de Dionisie Dobre din com. Tătăranu, Jud. Vrancea care cumpărase purcei din Județul Suceava cu 850 de lei bucata și i-a revândut în Județul Vrancea cu 1500-1800 lei bucata³³.

De asemenea, **deținerea de valută, a obiectelor de aur și pietre prețioase intra sub incidența legislației penale.** Procuratura Locală Focșani împreună cu Miliția Județului Vrancea au cercetat în stare de arest preventiv „un grup de infractori” care comiseseră „infracțiuni de trafic și deținere ilegală de aur și valută”. Astfel a fost prinsă și arestată numita Hamcho Nadia, fostă Stanciu, căsătorită

³⁰ *Ibidem*, ds. 89/1988, f. 12.

³¹ *Ibidem*, ds. 9/1983, f. 27.

³² *Ibidem*, f. 166.

³³ *Ibidem*, f. 167.

cu cetățeanul sirian Hamcho Imad care cumpărase de la un cetățean străin suma de 275 dolari pentru psihologul Goglează Iordache. Totodată a fost reținută și Istan Milica, pensionară din Focșani în vârstă de 52 de ani care primise de la un cetățean străin aproximativ 150 gr. de bijuterii din aur pe care le revânduse unor angajați ai I.F.L.P. Focșani, Întreprinderea de Tricotaje Focșani și Complexului Comercial BIG. La întreprinderea de Tricotaje Focșani a folosit ca intermediare, pentru revinderea bijuteriilor, două muncitoare, Bogdan Maria și Răduță Catrina. Toate cele 3 femei au fost arestate, dispunându-se începerea urmăririi penale.

În cadrul aceleași acțiuni a fost depistat și numitul Vlad Constantin în vârstă de 36 de ani, electromecanic la Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Vrancea, membru P.C.R., care cumpărase circa 100 gr. bijuterii din aur de la un cetățean din Costa Rica, student la Institutul Naval Galați, pe care le-a revândut unor persoane care lucrau în cadrul I.F.L.P. Focșani. Și împotriva acestuia s-a dispus arestarea preventivă și începerea urmăririi penale.

În urma cercetărilor efectuate de procuratură și miliție a rezultat că o mare cantitate din bijuteriile procurate de „traficantii” menționați mai sus fusese cumpărată de medicul Băleanu Eugen, directorul Spitalului Orășenesc Panciu și de soția acestuia Băleanu Angela, medic ginecolog la același spital. Drept urmare, la 28 noiembrie 1983, s-a executat o percheziție domiciliară la locuința celor doi medici unde s-a găsit cantitatea de 120 gr. bijuterii: o brățară, verighete, inele, cruciulițe, lănțișoare cu medalion. De asemenea s-a găsit suma de 43.000 de lei în bancnote de 100 de lei. Întrucât la percheziția domiciliară nu se depistaseră bijuteriile la care se referea cercetarea penală inițială, cei doi doctori au fost conduși la sediul organelor de cercetare penală unde au recunoscut că, în toamna anului 1982, au cumpărat de la Popescu Nicolae două brățări și un lănțișor din aur, bijuterii pe care le-au dat spre păstrare profesoarei Gheorghiu Antigona de la Liceul Panciu. În urma percheziției efectuate la domiciliul profesoarei s-au găsit cele două brățări de aur care cântăreau 78,5 gr., respectiv 45 gr..

Cel care vânduse aurul celor doi medici din Panciu, Popescu Nicolae era asistent medical la Spitalul Județean Vrancea, Secția Reumatologie; la rândul său acesta le achiziționase de la Lepădatu George din Focșani, om al muncii la IPRALCOOP care a declarat că

lănțișorul fusese cumpărat de la Blaga Nicolae iar cele două brățări de la Peltichi Cornel, șef depozit la ICSMA-AP Focșani.

Întreaga cantitate de bijuterii a fost ridicată în vederea confiscării, împotriva „traficantilor” s-a dispus începerea urmăririi penale iar cei doi medici, care ar fi achiziționat doar o parte din bijuterii ca și cumpărători de bună credință, au fost puși la dispoziția procuraturii pentru a se dispune soluția legală și a fost sesizat Comitetul Județean Vrancea al P.C.R. pentru a se lua împotriva lor măsurile statutare, aceștia fiind membri de Partid³⁴.

Un caz deosebit de interesant este cel al numitului Bornaz Nicolae, cercetat în stare de arest de către Procuratura Locală Focșani, în dosarul 1112/P/1983, pentru comiterea infracțiunilor de deținere ilegală de metale prețioase, operațiuni interzise cu mijloace de plată străine și speculă. S-a reținut în sarcina acestuia că a deținut bijuterii în greutate totală de 591,260 gr. aur pe care le-a achiziționat în mod repetat de la diverși turiști străini aflați pe litoral, cărora le oferea în schimb articole de artizanat confecționate de el. De asemenea a deținut suma de 2400 de mărci primită de la un cetățean vest-german. Totodată cumpărase și o mare cantitate de ciorapi, stray-uri și săpun din import cu scopul de a le revinde la un preț de speculă³⁵.

Pedepșiți erau și cei care procedau la sacrificarea ilegală a animalelor. Prin dosarul penal nr. 274/P/1983 al Procuraturii Județene Vrancea s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților Tiliță Ion, arestat preventiv, Croitoru Alexandru și Pătrașcu Gheorghe deoarece, în ziua de 08.06.1983, au cumpărat o vacă pe care au sacrificat-o iar carnea rezultată au vândut-o la „preț de speculă³⁶”.

De multe ori **cei inculpați pentru sacrificarea și comercializarea ilegală a animalelor erau judecați în procese publice, la căminele culturale de la sate.** Astfel numitul Vulpoi Vasile a făcut obiectul dosarului penal nr. 969/1983 aflat pe rolul Judecătoriei Panciu. Acuzatul a fost „judecat în stare de deținere pentru faptul că, la data de 30.03.1983 a cumpărat și a sacrificat în scop de revânzare un vițel, săvârșind astfel infracțiunea de speculă și sacrificare ilegală

³⁴ *Ibidem*, f. 258 și 259.

³⁵ *Ibidem*, f. 112.

³⁶ *Ibidem*, f. 71.

de bovine. Inculpatul a fost judecat la căminul cultural din comuna Străoane, cu participarea unui număr mare de cetățeni care au audiat concluzia fermă a procurorului și au luat cunoștință de sancțiunea penală aplicată inculpatului de către instanța judecătorească³⁷.

Chiar și numita Petroianu Victoria din Vârteșcoiu, Jud. Vrancea, mamă a 4 minori, a cunoscut rigorigile legislației penale comuniste fiind trimisă în judecată în stare de libertate pentru complicitate la infrațiunea de tăiere a bovinelor în afara abatoarelor. „S-a reținut în sarcina inculpatei că în ziua de 17.06.1983 a dat ajutor la sacrificarea unei vite proprietate personală fără a avea aprobare în acest sens, apoi a pus carnea în vânzare la diferiți cetățeni din comună cu prețul de 50 lei kg, reușind în felul acesta să vândă cantitatea de 120 kg carne și să obțină suma de 6000 lei, ce a fost ridicată de organele de miliție și consemnată la CEC în vederea confiscării³⁸”.

Procuratura Locală Focșani a deschis dosarul penal nr. 1942/P/1985 inculpatului Pavel Constantin din comuna Poiana Cristei care, la data de 10 octombrie 1985, sacrificase la domiciliul său vițelul proprietate personală în greutate de 90 de kg iar Procuratura Locală Panciu a întocmit dosarul penal 1039/P/1985 privind pe Bratu Marian și alți inculpați care, la data de 11 octombrie 1985, au sacrificat un vițel iar carnea ar fi vândut-o la preț de speculă³⁹. Tot pentru sacrificarea ilegală a tineretului bovin au fost trimiși în judecată și inculpații Bută Corneliu din Fitionești (dosar 1070/P/1985 instrumentat de Procuratura Locală Panciu) precum și numiții Ciulin Gheorghe și Frunzoiu Ion (în dosarul nr. 2130/P/1985 al Procuraturii Locale Focșani)⁴⁰.

Multe femei inclupate pentru avort erau considerate a fi un pericol social și erau judecate în arest preventiv și nu în stare de libertate. Avem ca exemplu cazul numitei Ghinea Tudorița cercetată în dosarul penal nr. 912/P/1983 pentru comiterea mai multor avorturi în perioada 1981-1983⁴¹.

³⁷ *Ibidem*, f. 29.

³⁸ *Ibidem*, f. 61.

³⁹ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R.*, ds. 9/1985, f. 34.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 87.

⁴¹ Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale, fond *Comitetul Județean Vrancea al P.C.R.*, ds. 9/1983, f. 29.

Alte femei erau mai norocoase și beneficiau de o oarecare clemență din partea magistraților. Prin sentința penală a Judecătorei Focșani nr. 1896/14 decembrie 1983 (judecătoarele Sonia Buruiană și Doina Jelea) inculpata a fost condamnată doar la 1 an și 6 luni închisoare cu obligare la muncă corecțională pentru infracțiunea de provocare ilegală a avortului. Cele două judecătoare au fost aspru criticate de inspectorii din Ministerul Justiției veniți în control la Focșani deoarece acuzata era recidivistă și se impunea o pedeapsă mai aspră, cu privire de libertate. Aceleași două magistrate erau mustrate și pentru faptul că, prin sentința penală nr. 1827 din 14 decembrie 1983, au dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei de un an de închisoare aplicată unei alte inculpate pentru infracțiunea de provocare ilegală a avortului contra unei sume de 400 de lei. Circumstanțele reținute de completul de judecată cum că femeia avea 43 de ani, era muncitoare, avea doi copii în întreținere și nu avea antecedente penale nu ar fi justificat măsura luată (de suspendare a executării pedepsei), impunându-se încarcerarea condamnatei.

Criticate de șefii de la București au fost și judecătoarele Florentina Zaharia și Maria Onose de la Judecătoria Focșani care, prin sentința penală nr. 211/1 februarie 1984 condamnaseră o asistentă medicală la doar la 6 luni închisoare pentru instigare la infracțiunea de provocare ilegală a avortului. În absența circumstanțelor atenuante, acuzata ar fi trebuit să fie condamnată la cel puțin un an de închisoare⁴².

Dincolo de acțiunile pozitive ale magistraților din ultimul deceniu al regimului comunist, concretizate în pedepsirea celor vinovați de furturi, tâlhării, violuri, crime, delapidări, putem aprecia că implementarea legislației comuniste în materie penală încălca, în mod clar, drepturile și libertățile omului: avort și complicitate la avort (Decretul 770/1966 și art. 185 – 188 din Codul Penal al R.S.R.), sacrificarea (considerată ilegală) a animalelor pentru consum (Decretul 94/1983), deținere ilegală de valută, metale prețioase (aur, argint), pietre prețioase (Decretele 210/1960 și 244/1978), tentativele de evadare din lagărul socialist, respectiv trecerea, considerată ilegală, a frontierei de stat (art. 245 din Codul Penal al R.S.R.), așa-zisa speculă (comerțul ambulant cu

⁴² *Ibidem*, ds. 15/1984, f. 2.

cantități mici de produse agro-alimentare cu prețuri mai mari decât cele fixate prin mercurial).

Desecretizarea documentelor confidențiale (în prezent documentele judiciare și cele privind afacerile criminale putând fi date în cercetare abia după 90 de ani de la crearea lor conform anexei 6 din Legea Arhivelor 16/1996) precum și a celor clasificate (secret de serviciu și secret de stat) create de unitățile centrale și locale ale Ministerului Justiției și Procuraturii Generale în epoca comunistă dar și desecretizarea arhivei fostului serviciu secret al Ministerului Justiției (S.I.P.A.) ar putea face mai multă lumină în ceea ce privește activitatea foștilor magistrați comuniști înainte și după 1989.